

Anna Jokinen

”Tääl kaikki aina sanoo et oot ihan supertyyppi
ja sust on ihan mihin vaan”

Asiakasnuorten kokemuksia Nuorten turvatalo Vantaalta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyö

17.08.2015

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Anna Jokinen "Tääl kaikki aina sanoo et oot ihan supertyyppi ja sust on ihan mihin vaan" – Asiakasnuorten kokemuksia Nuorten turvatalo Vantaalta 33 sivua + 2 liitettä 17.8.2015
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Koulutusohjelma	Sosiaalialan koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	
Ohjaajat	Lehtori Terhi Salokannel-Stenberg Lehtori Katja Ihamäki
<p>Opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin ylläpitämän Nuorten turvatalo Vantaan kanssa. Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, minkälaisia kokemuksia asiakasnuorilla on turvatalon palveluista sekä miten turvatalon henkilökunta on onnistunut tukemaan nuoren itsemääräämisen tunnetta, tavoitteita ja haaveita.</p> <p>Teoreettisena viitekehyksenä opinnäytetyössäni toimii Edward Decin ja Richard Ryanin itsemääräämisteoriat, jotka on makroteoria motivaatiosta ja persoonallisuudesta. Teoria perustuu siihen, että ihmisellä on kolme luontaista psykologista tarvetta – kompetenssi, autonomia ja suhteisuus, ja ne ovat perustana ihmisen aktiivisuudelle, psyykkiselle hyvinvoinnille ja optimaaliselle kehitykselle.</p> <p>Opinnäytetyöni on laadultaan kvalitatiivinen, ja aineistonkeruumenetelmänä käytin teema-haastattelua. Toteutin teema-haastattelun yksilöhaastatteluna, ja haastattelin kahta Nuorten turvatalo Vantaan pitkäaikaista asiakasnuorta. Litteroituani haastattelut muutin ne kertomusmuotoon käyttäen narratiivista analyysia. Analyysissa peilaan tarinoita itsemääräämisteorian ja pyrin hahmottamaan miten kompetenssi, autonomia ja suhteisuus toteutuvat asiakasnuorten elämässä, ja miten nuorten turvatalon asiakkuus on siihen mahdollisesti vaikuttanut.</p> <p>Aineistosta selvisi, että asiakasnuorten kokemus nuorten turvatalolla on ollut positiivinen ja vaikuttanut suuresti heidän elämäänsä. Kolme perustarvetta toteutuvat molemmilla nuorilla ainakin jossain määrin, ja tulokset antavat myös ymmärtää, että turvatalon henkilökunta on myös osaltaan onnistunut vahvistamaan näiden tarpeiden toteutumista. Molemmat haastattavat nuoret korostivat haastatteluissa, kuinka Nuorten turvatalo Vantaa on auttanut muuttamaan heidän elämäänsä parempaan suuntaan.</p>	
Avainsanat	nuorten turvatalo, nuoruus, itsemääräämisteoriat, narratiivisuus

Author Title	Anna Jokinen "Everyone Here Tells Me I'm Awesome And Able To Make My Dreams Come True" – Youths' Experiences Of Vantaa Emergency Youth Shelter
Number of Pages Date	33 pages + 2 appendices Autumn 2015
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Degree Programme in Social Services
Specialisation option	Social Services
Instructors	Terhi Salokannel-Stenberg, Senior Lecturer Katja Ihamäki, Senior Lecturer
<p>The thesis was accomplished in collaboration with Vantaa Emergency Youth Shelter which is sustained by the Finnish Red Cross. The purpose of the thesis was to find out how the experience in the youth shelter has affected the youngsters and how the personnel of the youth shelter has been able to support the customers and sustain their self-determination.</p> <p>The theoretical ground for my thesis is the self-determination theory by Edward Deci and Richard Ryan. The self-determination theory is a macro-theory of motivation, personality and optimal performance. The theory identifies three needs – competence, autonomy and relatedness – which, if satisfied, allow optimal function and growth.</p> <p>The thesis is a qualitative study and I used a theme interview as a method to gather material. I conducted two individual interviews which I recorded and then transcribed. Then I transferred the material into two individual stories which I analyzed using narrative analysis method. In the analysis I reflect the stories through the self-determination theory and aim to understand if and how competence, autonomy and relatedness occur in the lives of the interviewees.</p> <p>The results show that the experience in the youth shelter has been mostly positive and has had a huge effect on the lives of the youth. It also seems that the three needs are somewhat fulfilled and that the staff of the youth shelter has been able to help to fortify the self-determination of the youngsters. Both the interviewees indicated that the youth shelter has played a part in changing their lives for the better.</p>	
Keywords	emergency youth center, youth, self-determination theory, narrative analysis

Sisällys

1	Johdanto	1
2	SPR:n nuorten turvatalot	2
2.1	Nuorten turvatalojen toiminta	2
2.1.1	Ratkaisu- ja voimavarakeskeinen työskentely	2
2.2	Nuorten turvatalo Vantaa	4
2.2.1	Asiakastilastoja vuodelta 2014	4
2.3	Suomen Punaisen Ristin lähtökohdat, arvot ja periaatteet	5
3	Nuoruus elämänvaiheena	7
3.1	Nuoruuden vaiheet	7
3.2	Kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat tekijät	9
3.3	Nuoren kehityshaasteet	9
4	Itsemääräämisteoria – Self-determination theory	11
4.1	Kolme perustarvetta	12
5	Opinnäytetyön toteutus	15
5.1	Opinnäytetyön tarkoitus	15
5.2	Kohderyhmä	15
5.3	Tutkimusmenetelmän valinta ja aineistonkeruu	15
5.4	Narratiivinen tutkimus	18
6	Narratiivinen analyysi	21
6.1	Antin tarina	21
6.2	Niinan tarina	23
7	Johtopäätökset	26
7.1	Kokemus nuorten turvatalosta	26
7.2	Itsemääräämisteorian kolmen perustarpeen toteutuminen	26
7.2.1	Kompetenssi	27
7.2.2	Autonomia	27
7.2.3	Suhteisuus	28

8	Luotettavuus ja eettisyys	29
9	Pohdinta	31
	Lähteet	32
	Liitteet	
	Liite 1. Saatekirje huoltajille	
	Liite 2. Saatekirje nuorille	

1 Johdanto

Ennaltaehkäisevän lastensuojelutyön tarkoitus on edistää ja turvata lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tukea vanhemmuutta. Ehkäisevän lastensuojelun keinoin edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia seuraamalla ja kehittämällä heidän kasvuolosuhteitaan sekä heille suunnattuja palveluita. Kaikilla, jotka työskentelevät lasten ja perheiden kanssa, on vastuu heidän hyvinvoinnistaan ja tuen tarpeen varhaisesta havaitsemisesta. (Lastensuojelun käsikirja 2015)

Opinnäytetyöni on toteutettu yhteistyössä Nuorten turvatalo Vantaan kanssa. Nuorten turvatalot ovat Suomen Punaisen Ristin ylläpitämiä, ja ne tarjoavat matalan kynnyksen apua ja tukea 12–19-vuotiaille nuorille ja heidän perheilleen. Turvatalot tekevät ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä ja toiminnan tarkoitus on estää nuoria syrjäytymästä tarjoamalla apua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. (Suomen Punainen risti 2013)

Opinnäytetyöni tarkoitus on perehtyä kahden Nuorten turvatalo Vantaan asiakkaan kokemuksiin turvatalosta ja tuoda esille heidän ajatuksiaan ajasta siellä narratiivisen lähestymistavan avulla. Narratiivisessa tutkimuksessa kokemuksen käsite on keskeinen, ja kerrotut tarinat kuvaavat kokemusmaailmaa. (Erkkilä 2009, 200) Opinnäytetyössäni haluan korostaa nuorten yksilöllisyyttä ja subjektiivista kokemusta, jonka vuoksi tulosten ei ole tarkoitus olla yleistettävissä.

Opinnäytetyöni on laadultaan kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Aineistonkeruun menetelmänä käytin teemahaastattelua, jonka toteutin yksilöhaastatteluna. Nauhoitin ja litteroin haastattelut, jonka jälkeen kirjoitin nuorten kertomukset tarinan muotoon.

Teoreettisena viitekehyksenä opinnäytetyössäni käytän itsemääräämisteoriaa, joka perustuu siihen, että ihmisellä on kolme luontaista psykologista perustarvetta – kompetenssi, autonomia ja suhteisuus. Nämä tarpeet ovat perustana psyykkiselle hyvinvoinnille, ihmisen aktiivisuudelle ja optimaaliselle kehitykselle. (Deci – Vansteenkiste 2004, 25) Opinnäytetyössäni selvitin miten kokemus Nuorten turvatalo Vantaalla on vaikuttanut nuoriin, ja miten siellä on onnistuttu tukemaan asiakkaiden haluja ja pyrkimyksiä. Narratiivisessa analyysissä peilaan tarinoita itsemääräämisteoriaan ja pyrin selvittämään miten kompetenssi, autonomia ja suhteisuus toteutuvat asiakasnuorten elämässä, ja miten nuorten turvatalon asiakkuus on siihen mahdollisesti vaikuttanut.

2 SPR:n nuorten turvatalot

2.1 Nuorten turvatalojen toiminta

Punainen Risti ylläpitää viittä nuorten turvataloa Suomessa – Helsingissä, Vantaalla, Espoossa, Turussa ja Tampereella. Turvatalojen tarkoitus on tarjota 12–19-vuotialle nuorille ja heidän perheilleen matalan kynnyksen tukea ja apua kaikenlaisissa kriisi- ja ongelmatilanteissa. Tarvittaessa turvatalo tarjoaa myös turvallisen yöpymispaikan. Turvatalojen palveluihin kuuluu myös muun muassa perhehuonetoiminta, joka on turvatalolla tehtävää avotyötä, itsenäistymisen tuki sellaisille nuorille, jotka tarvitsevat perheen ulkopuolista apua itsenäistymiseen sekä viikkopäivystys ja valmiustoiminta internetissä, jonka tarkoitus on auttaa nuoria verkon välityksellä. (Suomen Punainen Risti 2013, 1-2)

Nuorten turvatalojen tarkoitus on tukea nuorta ja tämän perhettä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja estää näin nuorten syrjäytymistä. (Suomen Punainen Risti 2013, 1) Nuorten turvatalojen toimintaa rahoittaa Suomen Punainen Risti, Raha-automaattiyhdistys sekä turvatalojen kotikunnat. Lisäksi turvatalot saavat lahjoituksia yrityksiltä, yksityishenkilöiltä ja yhteisöiltä. (Suomen Punainen Risti 2013, 12)

Nuorten turvatalon asiakkuus perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja palvelut ovat aina maksuttomia. Turvatalosta voi hakea apua nuori itse tai hänen läheisensä, ja joskus turvatalolle ohjaavat myös nuoren kanssa työskentelevät viranomaiset tai muut toimijat. Turvatalojen palvelut ovat saatavilla arkisin ympäri vuorokauden sekä viikonloppuisin iltaisin ja öisin. Jonottaa ei tarvitse, vaan apua saa heti. Nuori saa itse määritellä tavoitteet työskentelylle, mutta perhe pidetään tiiviisti mukana. Mikään ongelma ei ole liian pieni, eikä syyllisiä tilanteeseen etsitä. Pulmiin etsitään ratkaisuja miettimällä toimintatapoja, joiden avulla elämäntilanne parantuisi ja arki sujuisi, sekä eteen tulevat haasteet olisi helpompi ottaa vastaan. (Suomen Punainen Risti 2014, 7)

2.1.1 Ratkaisu- ja voimavarakeskeinen työskentely

Nuorten turvatalojen työskentely perustuu ratkaisu- ja voimavarakeskeiseen työskentelyyn. (Punainen Risti 2014, 1) Ratkaisu- ja voimavarakeskeinen työtapo keskittyy etsimään ratkaisuja sekä löytämään tavoitteita ja päämääriä. Kaikkiin ongelmiin on mahdollista löytää ratkaisua, mutta tuomalla esiin uusia näkökulmia on mahdollista saada aikaan muutostoiveita- ja tavoitteita, jotka tsemppaavat eteenpäin. Ratkaisu- ja voimavarakeskeisyydessä olennaista on tulevaisuuteen suuntautumisen, toiveikkuuden ja voimavarojen etsiminen ja tukeminen. Perinteinen tapa suhtautua pulmiin on etsiä syytä ongelmaan, mikä esimerkiksi oman itsensä kehittämisessä tarkoittaa vikojen ja puutteiden nimeämistä sekä niiden lähteen etsimistä. Joissain asioissa on tärkeää etsiä ongelmaan syy, ja pyrkiä korjaamaan se, mutta kyseinen tapa toimii paremmin mekaanisissa ongelmissa, kuten auton korjaamisessa. Ihmisten välisissä ja inhimillisissä ongelmissa syiden etsiminen johtaa helposti syyttelyyn ja syyllisyyteen, vaikka sitä yrittäisikin välttää. Syiden etsimiseen johtava kierre ei edistä yhteistyötä eikä kehitä asioita oikeaan suuntaan. Parempiin tuloksiin johtava tapa on pyrkiä tavoitekierteeseen, jossa toivottu tilanne ja edistyminen sitä kohti innostavat jatkamaan. (Katajainen – Lipponen – Litovaara 2003, 14)

Ratkaisu- ja voimavarakeskeinen lähestymistapa on erityisen hyvä nuorten kanssa työskennellessä. Siinä keskitytään nuoren vahvuuksiin, voimavaroihin ja omiin ratkaisuihin, suunnaten kohti tulevaisuutta ja sen suunnittelua. Avainasemassa on hyvän vuorovaikutussuhteen ja luominen nuoren kanssa ja työskentely yhteistyössä. Tavoitteita voi pilkkoa pieniin osiin, ja välitavoitteet luovat näin tunnetta, että nuori voi itse vaikuttaa omaan tilanteeseensa ja uskoa omaan onnistumiseen. Ratkaisu- ja voimavarakeskeisyyden lähtökohtana on, että nuorella itsellään on tarvittavat voimavarat, joiden avulla hän voi ratkaista ongelmansa ja tehdä töitä muutoksen eteen. (Takala 2011, 109-112)

Katajainen ym. (2011, 16) kirjoittavat, että ”jokaisen ongelman takana on unelma, joku arvo tai muu yksilölle ja yhteisölle tärkeä asia, joka ei pääsekään toteutumaan.”. Turhautuminen tähän unelmaan aiheuttaa tilan, jota kutsumme ongelmaksi tai vaikeudeksi. Kääntämällä ongelmapuheen haave- tai toivekieleen, voidaan ongelman takana oleva haave saada esille ja näin päästä tekemään myös ongelmalle jotain. Kun päästään kärsiksi unelmaan, voidaan miettiä miten se jo osittain toteutuu ja löytää asiaan positiivinen näkökulma.

Takala (2011, 110) esittelee menetelmän kahdeksan peruseriaatetta:

1. *Älä korjaa sitä, mikä ei ole rikki*

2. *Jos jokin toimii, tee sitä enemmän*
3. *Jos jokin ei toimi, tee jotain muuta*
4. *Pienet askeleet johtavat suuriin muutoksiin*
5. *Ratkaisu ei välttämättä liity suoraan ongelmaan*
6. *Ratkaisukeskeinen kieli eroaa ongelmakeskeisestä*
7. *Mikään ongelma ei ole läsnä jatkuvasti, vaan aina löytyy poikkeuksia, joita voi hyödyntää*
8. *Tulevaisuus on luotavissa ja neuvoteltavissa*

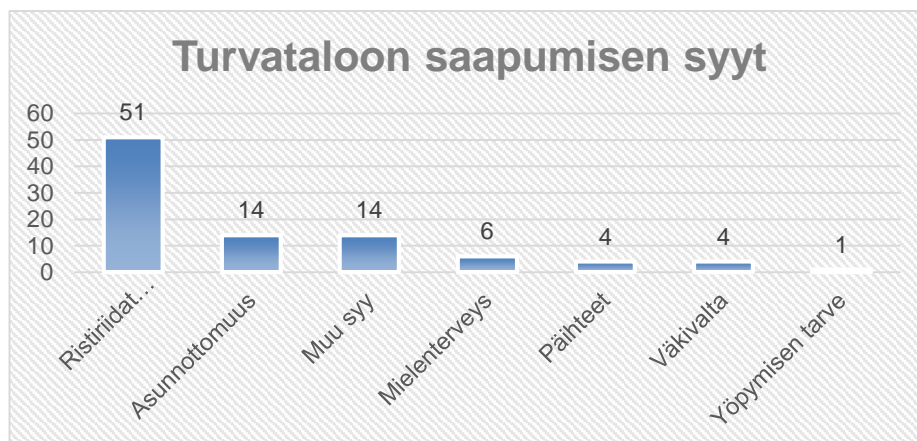
2.2 Nuorten turvatalo Vantaa

Nuorten turvatalo Vantaa sijaitsee Vantaan Rekolassa. Turvatalolla työskentelee kuusi ennaltaehkäisevän lastensuojelu- ja perhetyön ammattilaista ja lisäksi toiminnassa on mukana noin viisikymmentä koulutettua vapaaehtoista. Auttamistyötä tehdään ammattilaisten ja vapaaehtoisten yhteistyönä. Vantaan palveluita ovat puhelinneuvonta, perhetyö ja väliaikainen kriisimajoitus. Kriisimajoituspaikkoja siellä on seitsemän. (Punainen Risti 2014, 1)

2.2.1 Asiakastilastoja vuodelta 2014

Vuonna 2014 Nuorten turvatalo Vantaan asiakkaana oli 91 nuorta, ja yöpymisvuorokausia 994. Tyttöjä turvatalon asiakkaista oli 61% ja poikia 39%. Kriisimajoituksessa asiakkuuden keskimääräinen kesto oli 15 vuorokautta ja perhehuoneasiakkuudessa 51 vuorokautta. (Punainen risti 2014, 3)

Taulukko 1.

(Punainen Risti 2014)

Turvatalolta 71% nuorista lähti kotiin, 8% muun lähiyhteisön luo, 7% asiakkuus jatkui muualla, 6% lähti laitokseen, 3% omaan asuntoon, 2% tukiasuntoon, 2% palasi laitokseen ja 1% ei ole tietoa. Ennaltaehkäisevän lastensuojelutyön toteutumisesta kertoo se, että 83% asiakkaista lähti turvatalolta kotiin, omaan asuntoon, tukiasuntoon tai muun lähiyhteisön luo. (Punainen Risti 2014)

2.3 Suomen Punaisen Ristin lähtökohdat, arvot ja periaatteet

”Suomen Punainen Risti on Suomen valtion tunnustama julkisoikeudellinen yhdistys, jonka toiminta perustuu vuonna 1949 tehtyihin Geneven sopimukseen ja lakiin Suomen Punaisesta Rististä (238/2000). Suomen Punaisella Ristillä on velvollisuus tukea viranomaisia erilaisissa hätätilanteissa.” (Suomen Punainen Risti 2015a)

Punaisen ristin perustehtävä on avun tarpeessa olevien ihmisten auttaminen sekä hyvinvoinnin edistäminen. Punainen risti toimii viranomaisten apuna kriiseissä ja onnettomuuksissa, ja se toimii kaikkialla maailmassa. Punaisen ristin toiminnan lähtökohdaksi ovat paikalliset tarpeet. Toiminta ja päätökset perustuvat yhteiseen hyvään, ja yhteisen hyvän lähtökohdaksi ovat Punaisen ristin vision, toiminta-ajatuksen sekä toimintalinjauksen toteutuminen. Toiminnan tarkoitus on tukea järjestön tavoitteita ja niiden toteuttamista, jakaa osaamista ja hyviä käytäntöjä sekä toimia avoimessa ja luottamuksellisessa vuorovaikutuksessa. Punaisen ristin toiminnallisia arvoja ovat avoimuus, palvelualttius, aikaansaavuus ja yhteistyökykyisyys. Näiden arvojen avulla Punainen risti tekee visioistaan todellisuutta. (Punainen Risti 2014, 5-6)

Punaisen ristin seitsemän periaatetta ohjaavat koko järjestön toimintaa. Nämä periaatteet on hyväksytty Punaisen Ristin 20. kansainvälisessä konferenssissa Wienissä vuonna 1965, eli ne täyttävät tänä vuonna jo 50 vuotta. (Punainen Risti 2015b)

Punaisen Ristin seitsemän periaatetta

Inhimillisuus

”Inhimillisen kärsimyksen estäminen ja lievittäminen kaikin tavoin on Punaisen Ristin tärkein tehtävä ja toiminnan päämäärä. Sen tavoitteena on suojella elämää, terveyttä ja

ihmisarvoa. Se edistää ihmisten välistä ymmärrystä, ystävyyttä, yhteistyötä ja pysyvää rauhaa.”

Tasapuolisuus

”Punainen Risti pyrkii lievittämään ihmisten kärsimyksiä pelkästään avun tarpeen, ei kansallisuuden, uskonnon, rodun, poliittisten mielipiteiden tai yhteiskunnallisen aseman perusteella. Se antaa etusijan niille, jotka ovat suurimmassa hädässä.”

Puolueettomuus

”Voidakseen nauttia kaikkien osapuolten luottamusta ja auttaa kaikkia uhreja Punainen Risti pidättäytyy kannanotoista vihollisuuksien yhteydessä eikä milloinkaan sekaannu poliittisiin, aatteellisiin, uskonnollisiin tai kansallisiin ristiriitoihin.”

Riippumattomuus

”Punaisen Ristin liike on itsenäinen. Vaikka kansalliset yhdistykset toimiva humanitaarisissa tehtävissä oman maansa hallitusten apuna ja ovat maansa lainsäädännön aslaisia, niiden tulee säilyttää itsemääräämisoikeutensa niin, että ne voivat aina toimia Punaisen Ristin periaatteiden mukaisesti.”

Vapaaehtoisuus

”Punainen risti on vapaaehtoisjärjestö, jonka toiminta on kaikin tavoin pyyteetöntä.”

Yleismaailmallisuus

”Kansainvälinen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liike on yleismaailmallinen. Sen kansalliset yhdistykset ovat tasavertaisia ja niillä on yhtäläiset velvollisuudet auttaa toinen toisiaan.”

Ykseys

”Kussakin maassa voi olla vain yksi Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun yhdistys, joka on avoin kaikille maan kansalaisille ja ulottaa toimintansa koko maan alueelle.”

(Punainen Risti 2015b)

3 Nuoruus elämänvaiheena

Tässä luvussa käsittelen nuoruutta elämänvaiheena, kasvuun ja kehitykseen liittyviä tekijöitä sekä nuoruuteen kuuluvia kehitystehtäviä. Nuorten turvatalon palvelut on suunnattu 12-19-vuotiaille nuorille.

3.1 Nuoruuden vaiheet

Nuoruus on erityinen vaihe elämässä, jonka pituus vaihtelee yksilöllisesti. Myös kulttuuri vaikuttaa siihen, miten pitkään on hyväksyttävää viettää nuoruutta ja esimerkiksi länsimaissa nuoruusaikaa voi elää pitkäänkin. Nykypäivänä nuoruus myös alkaa yhä aikaisemmin, ja myös päättyy myöhemmin johtuen pidentyneistä kouluttautumisajoista sekä median luomasta ihannoivasta kuvasta nuoruudesta. (Aaltonen 2003, 13)

Nuoruudessa tapahtuu nopeampaa ja laajempaa kehitystä kuin muissa elämänvaiheissa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2007-2009, 4) Nuoruusiän voi ajatella olevan aikaa, kun nuoresta kehittyy aikuinen, jolla on yksilöllinen ulkomuoto, oma persoonallisuus sekä sosiaalinen ympäristö. Nuoruudessa oman elämän merkitys selkiytyy, ja nuori kasvaa niin fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisestikin. (Aaltonen 2003, 13-14)

Usein nuoruus voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen: varhaisnuoruuteen (noin 11-14-vuotiaat), keskinuoruuteen (noin 15-18-vuotiaat) ja myöhäisnuoruuteen (noin 19-25-vuotiaat). (Aaltonen ym. 2003, 18)

Varhaisnuoruus alkaa puberteetin myötä, kun hormonitoiminta aktivoituu ja fyysiset muutokset alkavat. (Aaltonen ym. 2003, 18) Keho muuttuu lapsen kehosta aikuisen kehoon, seksuaalisuus korostuu ja tunne-elämä voimistuu. Myös persoonallisuudessa tapahtuu suuria muutoksia, ja lapsi alkaa ymmärtää olevansa erillinen yksilö. Nuoren haasteena on kehittyä omaksi persoonakseen, ja alkaa muodostaa uudenlaista suhdetta niin itseensä kuin vanhempiinsakin. Toisaalta nuori haluaa edelleen olla lähellä vanhempiaan, ja toisaalta taas irrottautua heistä, mikä saattaa luoda ristiriitaisia tunteita. Ristiriitaisuuden tunteet voivat näkyä tunteiden ailahtelevaisuutena ja vanhempien haastamisena. Konflikteja tarvitaan, jotta nuori voi luoda pohjaa itsenäisyydelleen. Itsenäistyminen on haasteellista sekä nuorelle, että vanhemmille, mutta se on välttämätöntä kehityk-

sen kannalta. Nuoren voi olla haasteellista käsitellä omia tunteitaan, ja kuohuvat tunne-reaktiot voivat yllättää nuoren itsensäkin. Myös nuoren itsetunto voi vaihdella ja hän saattaa tutkia itseään kriittisesti. Oman kehon muutoksissa voi olla haastavaa pysyä mukana, sillä psyykinen kehitys on hitaampaa kuin fyysinen. Mielen yrittäessä sopeutua tilanteeseen, saattaa nuori alkaa käyttäytyä lapsenomaisesti. Sitä kutsutaan taantumaksi, ja se on kehityksellisesti välttämätön vaihe. Varhaisnuori on vielä kypsytymättömän ja kehitystä ei pidä myöskään kiirehtiä. Varhaisnuori tarvitsee paljon hyväksyntää ja ymmärrystä sekä rajoja (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2007-2009, 4-9)

Keskinuoruudessa pahimmat tunnemyrskyt ovat alkaneet jo laantua ja nuori sopeutuu muuttuneeseen olemukseensa ja hakee omaa identiteettiään. Identiteetillä tarkoitetaan nuoren käsitystä omasta persoonastaan. Nuoret määrittelevät itseään usein erilaisten ryhmien kautta, ja kokeilevat ja valikoivat erilaisia asioita omaa identiteettiä etsiessään. Joillekin nuorille oman minän etsiminen on haastavaa, ja he saattavat kokeilla erilaisia ääripäitä. Epävarmuus omasta ulkonäöstä on myös osa nuoruutta. Nuori voi kokeilla rajujakin asioita pyrkien näyttämään vanhemmilleen olevansa erillinen oma persoona, eikä vanhempien toiveiden mukainen yksilö. Jos nuoren kokeilut eivät haittaa hänen fyysistä tai psyykkistä kehitystään, nuoren kannattaa antaa jatkaa kokeilujaan. Kokeilujen kautta nuori voi löytää itselleen sopivan tavan elää elämää. Vaikka keskinuoruudessa murrosiän pahin vaihe on jo ohitettu, niin silti nuori hakee vielä rajojaan ja erimielisyyksiä esiintyy edelleen. Aikuisen on tärkeää osoittaa nuorelle, että kaikki tunteet ovat sallittuja. Keskinuoruudessa myös ajattelu jäsentyy paremmaksi, ja nuori alkaa pohtia omia arvojaan ja ideologioita. Nuori kehittyä ajattelemaan asioista laajemmin ja eri näkökulmista. Keskinuoruuteen kuuluu myös itsenäistyminen ja sukupuoliroolien korostuminen. Fyysinen kehitys mieheksi ja naiseksi saavat nuoret miettimään omaa identiteettiään ja minuuttaan. Kulttuuriset käsitykset sukupuolista saattavat ohjata kehitystä jonkun verran eri suuntiin. Myös seksuaalisuus alkaa korostua ja seurustelukokeiluja alkaa ilmetä. Seurustelusuhteet ovat usein lyhyitä, ja niissä harjoitellaan näyttämään omia ja ymmärtämään toisen tunteita sekä sietämään pettymyksiä. Nuorilla saattaa myös esiintyä paineita seksielämän aloittamisesta. Myös kaverisuhteista muodostuu entistä tärkeämpiä, kun nuori hakee kaveriporukasta yhteenkuuluvuutta ja läheisyyttä, jota aiemmin saatiin yksinomaan perheeltä. Kaveriporukassa nuori voi käsitellä kasvuun ja aikuisuuteen liittyviä asioita, oppia toimimaan ryhmässä ja kokea asioita, jotka vaikuttavat hyvinvointiin. Yksinäisyys onkin aina nuoren kehityksen kannalta riski. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2007-2009b, 4-20)

Myöhäisnuoruus on nuoruusiän seesteisempää aikaa. Myöhäisnuoruudessa aiemmat kokemukset jäsenyvät kokonaisuudeksi. Myös itsenäisyys on osa myöhäisnuoruutta. Vanhemmat alkavat näyttäytyä tasavertaisina nuoren silmissä ja nuori ymmärtää vanhempien arvomaailmaa. Nuoren empatiakyky kasvaa ja aiempi itsekeskeisyys vähenee. Nuori osaa ottaa muut paremmin huomioon ja kykenee tekemään kompromisseja. Nuori tekee myös tärkeitä valintoja liittyen opiskeluun, ammatinvalintaan ja ihmissuhteisiin. Nuoresta tulee yhteiskunnan vastuullinen jäsen, jonka valintojen pohjalle tulevaisuus rakentuu. Myös ratkaisut perheen perustamiseen liittyen tulevat ajankohtaisiksi. (Aalberg – Siimes 2007, 71)

3.2 Kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat tekijät

Nuoren kypsyminen, johon liittyy perimä sekä ympäristö (fyysinen, psyykinen ja kulttuuriympäristö) sekä nuoren oma aktiivisuus ovat kasvuun ja kehitykseen vaikuttavia tekijöitä. Perinnölliset tekijät voivat muotoutua nuoren aktiivisuuden ja ympäristön avulla nuoren vahvuudeksi. Omalla aktiivisuudella voidaan tarkoittaa esimerkiksi sitä, että nuori asettaa itselleen tavoitteita tulevaisuudelleen. Myös ympäristö asettaa nuorelle tavoitteita, ja nuoren omien sekä ympäristön yhdessä asettamia tavoitteita voidaan kutsua kehityshaasteiksi. Nuori tarvitsee tukea siihen, että nämä tavoitteet muuttuvat haasteiksi. Nuoren kasvua ja kehitystä voidaan tukea rakkaudella, ymmärryksellä, turvalla ja hellyydellä. Nuori tarvitsee aikuiselta myös vahvistusta omien hyvien puolien havaitsemiseen ja tukea itsenäistymiseen. Nuoren kehitysprosessi voi olla haastava, koska nuoren täytyy löytää tasapaino vapauden ja vastuun, sekä turvallisten rajojen välillä. Häiriö kehityksessä voi vaikuttaa suuresti nuoren elämään, ja poikkeamat on tärkeää havaita mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jolloin tukitoimista voi olla hyötyä. Sitä vaikeampi nuorta on auttaa, mitä syvemmälle ongelmat ovat ajautuneet. (Aaltonen ym. 2003, 15-16)

3.3 Nuoren kehityshaasteet

Nuori osoittaa aktiivisuutta osoittamalla itselle tavoitteita myöhempää elämää varten. Tavoitteita tulee myös ympäristöltä. Jotta nämä tavoitteet voivat muotoutua haasteiksi, täytyy nuorta kuunnella ja luoda tavoitteita ja haasteita yhdessä keskustellen. Nuori sitoutuu haasteisiin paremmin, mikäli saa muokata niitä itselle sopiviksi. (Aaltonen ym. 2003, 15-19) Aaltonen ym. (2003, 19) mukaan ”kehityshaasteet muodostuvat ympäristön asettamien odotusten, toimintamahdollisuuksien ja antaman tuen sekä yksilön omien voimavarojen, tarpeiden ja valintojen pohjalta.”

Nuorelle saattaa myös olla tyypillistä valita kehityshaasteita, jotka saattavat olla epärealistisia, koska nuori ei aina osaa erottaa reaalin ja ideaalin. Joskus nuoruuden kehityshaasteita joutuu käsittelemään vielä myöhemmälläkin iällä, esimerkiksi aikuisuuden kriisissä saattaa korostua esimerkiksi seksuaalisten tarpeiden uudelleen pohtiminen. Siksi haasteet, joita nuori hyväksyy itselleen ilman, että ne ovat hänen tarpeensa ja voimavarojensa mukaiset, muovautuvat todennäköisesti uudelleen aikuisuudessa. (Aaltonen 2003, 20)

Nuorelle tyypillisiä kehitystehtäviä voivat olla seuraavat:

- Itsenäinen tunteidenhallinta
- Uusien ystävyysuhteiden luominen ja sosiaalisen verkoston laajentaminen
- Muuttuvan kehon ja oman olemuksen hyväksyminen, sekä sen myötä positiivisen kehonkuvan muodostuminen
- Seurustelumallien- ja taitojen opettelu
- Omien arvojen ja tulevaisuudenkuvan hahmottaminen
- Itsenäisen elämän aloittaminen
- Seksuaali-identiteetin löytäminen
- Abstraktimman, joustavamman ajattelutavan löytäminen
- Erilaisten taitojen harjoittelu ja hiominen
- Oman elämän tarkoituksen etsiminen
- Ammatti-identiteetin etsiminen
- Sosiaalisesti vastuullisen käyttäytymisen hioutuminen
- Vastuun ottaminen omasta ja ympäristön hyvinvoinnista

(Aaltonen ym. 2003, 23)

Hyväksymällä erilaisia kehityshaasteita, nuori rakentaa itselleen aikuisuutta varten ilmiöiden ja asioiden käsittelyjärjestelmää, joka muodostuu osaksi persoonallisuutta. Järjestelmä myös auttaa selviytymään elämässä, ihmissuhteissa ja erilaisissa elämäntilanteissa myös myöhemmin elämässä. Kehityshaasteiden löytäminen on yksilön kehityksessä tärkeää. Mikäli nuori saa kasvaa ympäristössä, jossa arvostetaan ihmisen eri puolia, ovat hänen kehitystehtävänsäkin todennäköisesti monipuolisia. (Aaltonen ym. 2003, 23)

4 Itsemääräämisteoria – Self-determination theory

Itsemääräämisteoria (self-determination theory) on makroteoria motivaatiosta, persoonallisuudesta ja optimaalisesta toiminnasta. (Deci – Vansteenkiste 2004, 23) Teorian perustana on se, että ihmisellä on kolme luontaista psykologista tarvetta – kompetenssi (competence), autonomia (autonomy) ja suhteisuus (relatedness). Nämä tarpeet ovat yleismaailmallisia, ja ne ovat perustana ihmisen aktiivisuudelle, psyykkiselle hyvinvoinnille ja optimaaliselle kehitykselle. Tarpeet eivät ole opittuja, vaan ne ovat luontaisia ominaisuuksia kaikille ihmisille sukupuolesta, kulttuurista ja ajasta riippumatta, ja niiden täytyminen edistää optimaalista toimintaa. Mikäli nämä tarpeet jäävät täyttymättä, voi siitä seurata passiivisuutta, pahoinvointia ja vieraantumista. (Deci – Vansteenkiste 2004, 25)

Teoria olettaa, että ihmisen toiminta perustuu ulkoiseen ja sisäiseen motivaatioon. Sisäinen motivaatio on kyseessä, kun toiminta on luontaisesti nautinnollista ja kiinnostavaa, ja sitä tehdään tekemisen ilosta. Ulkoiseen motivaatioon sen sijaan liittyy ulkoisia tekijöitä, kuten palkintoja tai rangaistuksia. (Ryan – Deci 2000a, 55) Tutkimukset ovat osoittaneet, että kokemuksen laatu ja tehokkuus voivat olla hyvin erilaisia riippuen siitä toimiiko ihminen sisäisen vai ulkoisen motivaation avulla. Sisäinen motivaatio johtaa parempiin oppimistuloksiin ja luovuuteen, joka kannattaa ottaa huomioon esimerkiksi toimiessa lapsen tai nuoren kasvattajana. (Ryan – Deci 2000a, 55) Tutkimusten mukaan positiivinen palaute kasvattaa sisäistä motivaatiota suhteessa palautteen puutteeseen, ja negatiivinen palaute taas vähentää sisäistä motivaatiota suhteessa palautteen puutteeseen. (Ryan – Deci 2000b, 234)

Ihmiset huolehtivat hyvin paljon motivaatiosta, siitä miten motivoida itseään tai muita toimimaan. Vanhemmat, opettajat, valmentajat ja esimiehet kamppailevat löytääkseen sopivia keinoja motivoida muita. Lisäksi yksilöt yrittävät löytää energiaa saadakseen asioita aikaiseksi ja suorittaakseen tehtäviä niin työssä kuin muussakin elämässä. Ihmisiä ohjaavat usein ulkoiset tekijät, kuten arvosanat, palkitsemisjärjestelmät, arvioinnit ja muiden mielipiteet. Kuitenkin yhtä usein ihminen motivoituu myös sisäisillä keinoilla mielenkiintojensa, uteliaisuuden, huolenpidon tai arvojensa vuoksi. Näitä sisäisiä motivaatioita ei välttämättä palkita tai tueta ulkoisesti, mutta ne voivat ylläpitää luovuutta, intohimoa ja

jatkuvaa aikaansaamista. Vuorovaikutus ulkoisen ja sisäisen motivaation välillä sekä ihmisen luontaiset tarpeet ovat itsemääräämisteorian aluetta. (Self Determination Theory 2015)

Itsemääräämisteoria edustaa laajaa viitekehystä, kun tutkittavana on ihmisen motivaatio ja persoonallisuus. Itsemääräämisteoria muodostaa viitekehyyksen motivaatiotutkimuksille, se on muodollinen teoria, joka määrittelee sisäiset ja ulkoiset lähteet motivaatiolle. Lisäksi se selittää ulkoisten ja sisäisten motivaatioiden rooleja kognitiivisessa ja sosiaalisessa kehityksessä ottaen huomioon yksilöllisiä eroavaisuuksia. Itsemääräämisteoria ottaa myös huomioon miten sosiaaliset ja kulttuurilliset tekijät vaikuttavat yksilön tahtoon ja toimintaan suhteessa heidän hyvinvointiinsa tai suorituskykyyn. Sellaisten olosuhteiden, jotka tukevat yksilön kokemusta autonomiasta, kyvykkyydestä ja suhteisuudesta, sanotaan edistävän omaan tahtoon sidottuja ja korkealaatuisia motivaation muotoja ja sitoutumista toimintaan. Mikäli joku näistä kolmesta psykologisesta tarpeesta jää saavuttamatta jollain tasolla, on sillä haitallinen vaikutus hyvinvointiin. (Self Determination Theory 2015)

Itsemääräämisteorian lähtökohta on, että ihminen on kasvuorientoitunut ja aktiivinen organismi, jolla on luontainen tarve integroida omat psyykkiset ainekset yhtenäiseksi minäkuvaksi ja osaksi laajaa sosiaalista rakennetta. Toisin sanoen, itsemääräämisteorian mukaan ihminen organismina on rakentunut sitoutumaan mielenkiintoisiin aktiviteetteihin, harjoittamaan kapasiteettiaan, tavoittelemaan yhteenkuuluvuutta sosiaalisissa ryhmissä ja yhdistämään mielensisäisiä ja ihmissuhteiden kokemuksia kokonaisuudeksi. Nämä luontaiset kehitykselliset taipumukset eivät ole automaattisia, vaan tarvitsevat jatkuvaa tukea ja huolenpitoa ympäristöltä.

Sosiaalinen konteksti voi siis joko tukea tai estää luonnollisia taipumuksia aktiiviseen sitoutumiseen ja psykologiseen kasvuun. Jos prosessit estyvät huonojen olosuhteiden vuoksi - erityisesti kontrolloivassa, ylihaastavassa tai torjuvassa kontekstissa - ne korvataan vaihtoehtoisilla prosesseilla, jotka ovat usein puolustuksellisia tai itsesuojelevia prosesseja, jotka epäilemättä ovat hyödyllisiä työkaluja ympäristössä, jossa ei ole tukea saatavilla. Tällaisia prosesseja voivat olla esimerkiksi muiden huomiotta jättäminen ja itsekeskeisyys tai äärimmäisissä tapauksissa sosiaalinen vetäytyminen. (Deci & Ryan 2000b, 229)

4.1 Kolme perustarvetta

Kolmen perustarpeen tyydyttäminen on keskeisessä roolissa itsemääräämisteoriassa, joten esittelen niitä seuraavaksi hieman tarkemmin. Kun nämä tarpeet tulevat jatkuvasti täytetyksi, ihminen kehittyy ja toimii tehokkaasti ja voi hyvin. Jos tarpeet taas ovat heikentyneet, ihminen todennäköisesti voi huonosti eikä toimi optimaalisesti. Ihmisen käytöksen pimeimmät puolet ja kokemukset, kuten mielenterveysongelmat, ennakkoluulot ja aggressiivisuus ovat merkkejä siitä, että perustarpeet ovat vaarantuneet. (Self Determination Theory 2015)

Kompetenssin tarve liittyy ihmisen sisäiseen haluun olla tehokas ja vastata sosiaalisen ympäristönsä haasteisiin. Ihmiseen tarve kokea tehokkuutta johtaa siihen, että hän haakeutuu omalle kapasiteetilleen sopivien haasteiden pariin ja niiden avulla ylläpitää ja kehittää omia taitojaan ja kapasiteettiaan. Kompetenssilla tarkoitetaan siis luottamuksen tunnetta omaan tehokkuuteen toimintaan liittyen, eikä niinkään saavutettu taito tai kyky. (Deci – Ryan 2002, 7) Kompetenssin tarve kannustaa kognitiiviseen, motoriseen ja sosiaaliseen kasvuun. Jos ihmiset eivät saa tyydytystä oppimisesta sen itsensä vuoksi (vaan ulkoisten tekijöiden vuoksi sen sijaan), he eivät todennäköisesti sitoudu perimiinsä erityisiin taitoihin tai kykyihin eivätkä kehitä itselleen uusia mahdollisuuksia. He ovat näin ollen huonosti valmistautuneita uusiin tilanteisiin ja elämän vaatimuksiin, ja lisäksi vähemmän sopeutuvaisia monimuotoisiin kulttuurillisiin lokeroihin, joihin he ovat saattaneet syntyä. (Deci – Ryan 2000b, 254) Positiivisella palautteella voi olla vaikutusta kompetenssin tarpeen tyydyttymiseen parantaen sisäistä motivaatiota, kun taas negatiivisella palautteella voi olla päinvastainen vaikutus. (Ryan – Deci 2000b, 234) Myös esimerkiksi optimaaliset haasteet ja vapaus alentavista arvioinneista voivat parantaa sisäistä motivaatiota. Kompetenssin tunne yksinään ei kuitenkaan paranna sisäistä motivaatiota ellei mukana ole myös tunnetta autonomiasta. (Ryan – Deci 2000a, 58)

Autonomia viittaa vapaaseen tahtoon, eli siihen että ihmisellä on tunne, että hän voi tehdä omaan toimintaansa liittyviä valintoja ja osallistua päätöksentekoon. Autonomialla ei kuitenkaan tässä tapauksessa tarkoiteta itsenäisyyttä tai yksilöllisyyttä. Empiirisessä psykologiassa autonomia on usein vähemmän tärkeässä asemassa kuin kompetenssi ja suhteisuus, mutta itsemääräämisteoriassa se on tärkeässä asemassa. Autonomiaan sisältyy integraation kokemus ja vapauden tunne, ja se on terveen ihmisen toiminnan edellytys. (Ryan – Deci 2000b, 231) Autonomia on myös ratkaisevassa roolissa siinä, onko motivaatio sisäistä vai ulkoista. Ulkoiset motivaationlähteet, kuten uhat ja palkinnot voivat heikentää autonomiaa, josta seuraa huonoja tuloksia, kuten heikentyntä sisäistä

motivaatiota, luovuuden vähentymistä ja heikompaa ongelmanratkaisua. Sen sijaan tarjoamalla valintoja ja tiedostamalla tunteita voi parantaa itsejohtoisuutta, josta voi seurata parempia tuloksia. (Ryan – Deci 2000b, 234) Mitä autonomisempia ihmisen toiminnot ovat, sitä paremmin yksilö on tarkentanut, prosessoanut ja laittanut omat tarpeet tärkeysjärjestykseen suhteessa ympäristön tarjontaan. Autonomian avulla ihmiset kykenevät paremmin säätelemään omia toimintojaan yhteisymmärryksessä kaikkien tuntemiensa tarpeiden ja tarjolla olevien kapasiteettien kanssa. Tällä tavalla ihminen koordinoi ja priorisoi prosessejaan kohti tehokkaampaa itsesäätelyä. (Ryan – Deci 2000b, 254)

Suhteisuus tarkoittaa ihmisen luontaista tarvetta kokea yhteenkuuluvuutta niin muiden yksilöiden kuin yhteisön kanssa. (Ryan – Deci 2002, 7) Ihminen haluaa rakastaa ja huolehtia toisista, sekä olla itse rakastettu ja huolehdittu. (Ryan – Deci 2000b, 231) Suhteisuudessa korostuu myös hyväksytyksi tulemisen tunne sekä omana itsenä oleminen suhteessa muihin. (Ryan – Deci 2002, 7) Sen lisäksi, että suhteisuus tuottaa turvallisuuden tunnetta sekä voimavarojen jakamista, sen tarpeesta seuraa samaistumista ja yhteisen hyvän tavoittelua sosiaalisessa ympäristössä. Mielenkiintoista on se, että suhteisuuden tarve voi toisinaan kilpailla tai olla ristiriidassa autonomian tarpeen kanssa. Suotuisissa olosuhteissa ne täydentävät toisiaan, mutta vähemmän optimaalisissa olosuhteissa ne voivat kääntyä toisiaan vastaan. (Ryan – Deci 2000b, 253)

Vaikka ihmiset luontaisesti pyrkivät kohti autonomiaa, kompetenssia ja suhteisuutta, niin nämä taipumukset eivät ole ainoita käytöstä määrittäviä tekijöitä. Palkinnot, rangaistukset tai joidenkin kulttuurien rituaalit voivat rajoittaa tai kumota näitä tekijöitä. (Ryan – Deci 2000b, 255)

Decin ja Ryanin (2000b, 263) viitekehys esittää, että näiden kolmen psykologisen tarpeen tyydyttymisestä seuraa kehittymistä, suorituskyvyn parantumista sekä hyvinvointia. Toisin sanoen, tarpeet määrittävät olosuhteet, joissa ihmiset voivat parhaiten ymmärtää oman potentiaalinsa.

5 Opinnäytetyön toteutus

5.1 Opinnäytetyön tarkoitus

Opinnäytetyöni on toteutettu yhteistyössä Nuorten turvatalo Vantaan kanssa. Ehdotin itse yhteistyötä, ja sain toiveen asiakasnuorten omien kokemusten esiin tuomisesta. Lisäksi toive itsemääräämisteorian liittamisestä opinnäytetyöhön tuli turvatalolta.

Opinnäytetyöni tarkoitus on selvittää pitkään Nuorten turvatalo Vantaan asiakkaana olleiden nuorten kokemuksia turvatalosta, sekä itsemääräämisteorian mukaisten tarpeiden toteutumisesta ja tukemisesta asiakkuuden aikana.

5.2 Kohderyhmä

Tutkimuksen kaksi haastateltavaa valikoitui sen mukaan, kuinka monta pidempään Nuorten turvatalo Vantaan asiakkuudessa ollutta nuorta turvatalolla sillä hetkellä oli. Alun perin suunnitelmana oli haastatella kolmea nuorta, mutta sain vain kahdelta nuorelta suostumuksen haastatteluun. Ajatuksena oli saada kuulla nimenomaan näiden pidempi-aikaisten asiakkaiden kokemuksia, ja kumpikin haastateltava oli ollut Nuorten turvatalo Vantaan asiakkaana useamman kuukauden haastatteluiden aikaan.

Turvatalon henkilökunta lupasi keskustella nuorten kanssa haastatteluista, ja kertoa tarkemmin mistä on kyse, ja minä laadin sekä nuorille että vanhemmille saatekirjeet (liitteet 1-2) opinnäytetyötäni koskien. Haastateltavat olivat kumpikin haastatteluiden aikaan alaikäisiä, joten myös vanhemmilta piti pyytää kirjallista lupaa haastatteluun. Sovimme myös, että haastattelussa en pureudu syihin turvatalo-asiakkuuden taustalla, vaan keskityn kokemukseen asiakkuudesta muutoin.

5.3 Tutkimusmenetelmän valinta ja aineistonkeruu

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus, jossa kuvailen nuorten omia kokemuksia turvatalosta käyttäen narratiivista työtapaa. Narratiivisessa tutkimuksessa kohdistetaan huo-

miota kertomuksiin tiedon välittäjänä ja rakentajana. (Heikkinen 2007, 142) Laadullisessa tutkimuksessa tarkoitus on kuvata todellista elämää, ja näin ollen se sopii menetelmäksi nuorten omien ajatusten esille tuomiseen. (Hirsjärvi - Remes – Sajavaara 2008, 157).

Laadullisen tutkimusmenetelmän tarkoitus on tarkastella merkityksiä, jotka ovat ihmisten välisiä ja sosiaalisia. Merkitykset ovat ihmisistä lähtöisin ja ihmisiin johtavia tapahtumia, kuten toimintaa, ajatuksia, päämäärien asettamista tai esimerkiksi yhteiskunnan rakenteita. Tavoitteena on, että ihminen kuvailee omia kokemuksiaan todellisuudesta, ja kuvauksissa oletetaan sisältävän asioita jotka ovat tälle henkilölle merkityksellisiä. Laadullisen tutkimusmenetelmän erityispiirre on se, että tutkimuksen tavoitteena ei ole totuuden löytäminen, vaan tutkimuksen aikana muodostuneiden tulkintojen avulla osoittaa ihmisen toiminnassa tai hänen tuottamissaan kulttuurituotteissa jotain, mikä on välittömästi havaittavissa.

Laadullista tutkimusmenetelmää käytettäessä tutkimuksessa korostuu kolme näkökulmaa tutkimuskohteeseen; konteksti, ilmiön intentio ja prosessi. Kontekstilla viitataan siihen, että tutkija ottaa selvää ja kuvaa tutkimustekstissään millaisiin yhteyksiin tutkittava asia tai ilmiö liittyy. Kuvaukseen kuuluu ilmiön tai asian esiintymisympäristön, kuten ajan, paikan ja sosiaalisen verkoston kuvaamista. Yleiskuvauksen jälkeen tutkijan tulee kuvata tutkimustilannetta, jossa tutkimusaineisto on kerätty. Intention huomioiminen tarkoittaa sitä, että tutkija tarkkailee tutkimustilanteessa ilmaisun tai tekemisen motiiveja ja tarkoituksiperiä. Tutkittava saattaa esimerkiksi liioitella, jonka taustalla täytyy olla joku motiivi joka tutkijan täytyy ottaa huomioon. Prosessilla tarkoitetaan laadullisessa tutkimuksessa tutkimusaikataulun ja tutkimusaineiston tuotantoedellytysten suhdetta tutkijan tutkittavaa koskevaan ymmärtämiseen. Tutkimusaikataulut on tärkeää, jotta voidaan arvioida miten syvästi aiheeseen voidaan perehtyä. (Vilkkä 2005: 97–99)

Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun, sillä se on suositeltavaa kun tutkitaan ihmisiä. (Hirsjärvi ym. 2008, 199). Haastattelu on joustava tiedonkeruumenetelmä, ja se antaa enemmän tulkintamahdollisuuksia kuin esimerkiksi kysely. Haastattelussa nuori saa mahdollisuuden tuoda esille haluamiaan asioita vapaasti, luoda merkityksiä ja olla aktiivinen. (Hirsjärvi ym. 2008, 200)

Tutkimuksessani olennaista on nimenomaan saada nuorten oma ääni kuuluville, ja haastattelu menetelmänä sopii siihen tarkoitukseen. Nuoren motivaatiota saattaa myös lisätä kokemus siitä, että juuri hänen ajatuksensa ovat tutkimuksen kannalta olennaisia ja tärkeitä. (Eskola – Vastamäki 2007, 26–27)

Toteutin aineistonkeruun teemahaastatteluna, jonka toteutin yksilöhaastatteluna. Yksilöhaastattelu on perusteltu valinta, koska tutkimus vaatii yksityisyyttä ja ryhmässä vastaukset voisivat vääristyä erinäisistä syistä. Kahdenkeskisessä haastattelussa voi olla helppompaa uskaltaa kertoa asioista. (Saaranen-Kauppinen – Puusniekka 2006) Narratiivisessa tutkimuksessa aineistonhankinnassa on tärkeää saada ihmiset kertomaan vapaasti oman elämänsä vaiheista ja alueista. Tutkimuksessa korostetaan sen sosiaalista luonnetta, jolloin luottamussuhteen syntyminen haastattelijan ja haastateltavan välillä korostuu. Narratiivista lähestymistapaa voi luonnehtia postmoderniksi ottaen huomioon sen, että todellisuus ymmärretään situationaaliseksi ja joustavaksi, sitä luodaan yhdessä haastattelun aikana. Siksi haastattelijan persoonallisuus on keskeisessä roolissa narratiivisessa tutkimuksessa. (Erkkilä 2009, 199-200)

”Sisäinen tarina on siis yksilön mielen sisäinen, sosiaalisesta vuorovaikutuksesta ja kulttuurista juontuva, mutta yksilölliseen kokemushistoriaan ankkuroituva, luova ja muuttuva elämäntilanteen jäsenysprosessi, joka kytkeytyy motiiveihin ja emootioihin” kirjoittaa Hänninen (2002, 49). Kun tutkimuksessa on tarkoitus tehdä päätelmiä tutkittavien sisäisestä tarinasta, aineistona voidaan käyttää myös muuta kuin kertomusmuotoista aineistoa, esimerkiksi teema- tai syvähaastattelun tuloksia. Tällöin hypoteettinen sisäisen tarinan kootaan aineiston tarjoamien vihjeiden avulla, etenkin silloin kun sisäinen tarina ei ole vielä kiteytynyt valmiin kertomuksen muotoon. Erityisen tärkeää sisäisen tarinan luomisessa on se, että käytettävä aineisto kuvaa mahdollisimman autenttisesti tutkittavan henkilön ajatuksia. Tutkittavan tutkijalle kertomat asiat pitäisi olla mahdollisimman lähellä sitä, mitä tutkittava kertoisi itselleen. Tämän vuoksi haastattelutilanteen on oltava intiimi, tasavertainen ja luottamuksellinen. (Hänninen 2002, 137)

Teemahaastattelu on yleisin tutkimushaastattelun muoto, josta käytetään myös nimitystä puolistrukturoitu haastattelu. Teemahaastattelussa tarkoitus on poimia tutkimusongelmasta keskeiset aiheet tai teema-alueet, joita tutkimusongelmaan vastatakseen on välttämätöntä käsitellä. Teemojen käsittelyjärjestyksellä ei ole väliä haastattelun aikana, sillä tavoitteena on että haastateltava kuvaa teema-alueita omalla tavallaan. (Vilkka 2005, 101–102). Teemahaastattelussa voi tulla esille asioita, joita ei muuten huomaisi kysyä, sillä se on enemmänkin keskustelu haastattelijan ja haastateltavan välillä. (Eskola – Vasamäki 2007, 25). Erkkilän mukaan (2009, 205) tutkija yleensä valitsee haastattelun aiheet ja teemat sen perusteella, mitä tietää etukäteen ja mihin tarvitsee tietoa. Tämän

vuoksi haastateltavan tarinassa saattaa olla jotain, mitä jo tiedetään tai mitä osaa odottaa, ja sellaista mitä ei vielä tiedetä. Valmistellut kysymykset muodostuvat siis välttämättömästi osaksi haastateltavan tarinaa. ”Mitä enemmän narratiivinen haastattelu muistuttaa strukturoitua teemahaastattelua, sitä selvemmin tutkijan ääni tulee esille esitettyjen kysymysten ja etukäteen valittujen teemojen muodossa. Lisäksi jokainen kertoja suuntaa tarinansa ja äänensä jollekin olettamalleen henkilölle tai laajemmalle yleisölle, jota tutkija edustaa. Kuulija vaikuttaa kertomiseen olennaisella tavalla; toisessa tilanteessa, jollekin toiselle kerrottuna, tarina saa toisen muodon ja sisällön.” Erkkilä (2009, 206) kirjoittaa. Tämä tarkoittaa siis sitä, että haastattelu on sidottu tilanteeseen ja luo omia merkityksiään. (Erkkilä 2009, 206)

5.4 Narratiivinen tutkimus

Käsite narratiivisuus on peräisin latinan kielestä, jonka substantiivi *narratio* tarkoittaa kertomusta ja *narrare* kertomista. Käsitteelle ei ole vakiintunutta suomenkielistä sanaa, mutta narratiivisuuden synonyymina voidaan käyttää sanaa tarinallisuus. Toisaalta taas kirjallisuudessa tarinan ja kertomuksen käsitteillä on eri merkitys, kertomus ollen yläkäsite ja tarina sen alakäsite. (Heikkinen 2007, 142)

Heikkisen (2007, 144) mukaan narratiivisuutta käytetään laajasti eri tieteenalojen tutkimuksen alueille, mutta käsitteiden käyttö on silti vakiintumatonta ja epäyhtenäistä. Tieteenalojen välillä saattaa olla suuria eroja siinä, miten narratiivisuutta ymmärretään, ja sen esillä olemiselle on monta erilaista merkitystä ja päämäärää. Monimuotoista käsitettä käytetään yhä enemmän myös työn välineenä, sillä elämäkerrallisten kertomusten kirjoittamista ja kertomista sovelletaan monin tavoin ammattityössä. Hännisen (2002, 19) mukaan käsitteen monimuotoisuus saattaa aiheuttaa sekaannusta ja ohi puhumista, tai jopa johtaa siihen, että käsite muuttuu epämääräiseksi ja menettää jäsenysvoimansa.

Tieteellisessä keskustelussa on käytetty ainakin neljää erilaista tapaa narratiivisuuden käsitteelle. Narratiivisuudella voidaan viitata tiedonprosessiin sinänsä, jolloin se liittyy konstruktivistiseen tiedonkäsitteeseen. Toiseksi sillä voidaan kuvata tutkimusaineiston luonnetta, kolmanneksi viitata aineiston analyysitapoihin ja neljänneksi narratiivien käytännölliseen merkitykseen. (Heikkinen 2007, 144)

Narratiivisuus liitetään usein tietoteoreettisiin ja kulttuurisiin näkökulmiin, joita voidaan kutsua myös konstruktivismiksi tai postmodernismiksi. Konstruktivismiin mukaan ihmiset

rakentavat eli konstruoivat tietonsa ja identiteettinsä kuulemalla ja tuottamalla kertomuksia. Maailmaa ja omaa itseä tulkitaan jatkuvasti kehittyvän ja muuttuvan kertomuksen kautta. Ei ole olemassa kaikille yhteistä todellisuutta, vaikka tutkimus pystyykin tuottamaan jonkunlaisen näkökulman todellisuuteen, mutta objektiiviseen totuuteen ei ole mahdollista päästä. Ihminen rakentaa tietonsa aikaisemman kokemuksensa ja osaamisensa varaan ja uusien kokemusten ja vuorovaikutuksen seurauksena näkemykset muuttuvat. Täten tietokin on kertomusten summa, joka lisääntyy jatkuvasti. (Heikkinen 2007, 145)

Narratiivisuutta voidaan käyttää kuvailtaessa tutkimuksen materiaalia, eli aineiston laatua. Tällöin viitataan kertomusmuotoiseen kielenkäyttöön eli kerrontaan tekstilajina. Narratiivinen tutkimusaineisto on kerrontaa, suullista tai kirjallista. Yksinkertaisimmillaan narratiivinen aineisto perustuu mihin tahansa kerrontaan, eikä sille ole määritelty vaatimuksia juonellisten kertomusten tuottamisesta. (Heikkinen 2007, 147)

Narratiivisuus voidaan jakaa kahteen kategoriaan, jotka ovat erilaisia narratiivisen tutkimuksen tapoja: narratiivien analyysiin ja narratiiviseen analyysiin. *Narratiivien analyysi* keskittyy kertomusten luokitteluun erillisiin luokkiin esimerkiksi metaforien tai kategorioiden avulla. Narratiivien analyysissä sovelletaan paradigmaattista tietämistä luokitellessa ja jäsentäessä aineistoa. *Narratiivinen analyysi* taas kohdistaa huomion uuden kertomuksen tuottamiseen aineiston kertomusten perusteella. Se ei siis keskity luokittelemaan aineistoa, vaan pyrkii luomaan uuden kertomuksen, jonka avulla pyrkii tuomaan esiin aineiston kannalta keskeisiä teemoja. (Heikkinen 2007, 148-149) Tässä opinnäytetyössä käytän narratiivista analyysia.

Narratiivisessa tutkimuksessa tieto muodostuu dialogin kautta. Kertoja ja tutkija saavuttavat keskustellen yhteisen, intersubjektiveen käsityksen asioista. Tutkimuksessa ei ole tarkoitus saavuttaa yleistettävää aineistoa, vaan kyseessä on henkilön sen hetkinen subjektiivinen kokemus. Narratiivisessa tutkimuksessa on tärkeää saada yksilön ääni kuuluviin heidän kokemuksiansa ja merkityksiensä kautta, joita tarinoiden avulla välitettiin. (Heikkinen 2007, 155-156) Kertomalla tarinaansa yksilö voi jakaa omia kokemuksiaan, reflektoida niitä sekä saada ajatuksilleen sosiaalista vahvistusta. Kertomus siirtyy kuulijalle resurssiksi, joka voi auttaa kuulijaa oman elämän tulkitsemisessa. (Hänninen 2002, 22)

Narratiivisessa tutkimuksessa tutkija pyrkii kuvaamaan kokemuksen monia eri ulottuvuuksia sekä ymmärtämään miten kokemus ja tarina liittyvät toisiinsa. Kertojan reflektio toivottavaa narratiivisessa tutkimuksessa, minkä vuoksi tutkijalle voi riittää vain yhdenkin ihmisen kertomus tutkittavana olevasta asiasta. Narratiivisessa tutkimuksessa kokemusta pidetään luonteeltaan muuttuvana. (Erkkilä 2009, 201-202)

6 Narratiivinen analyysi

Käytän opinnäytetyössäni narratiivista analyysia. Heikkisen (2007, 149) mukaan narratiivisessa analyysissa olennaista on juonellisen ja ajassa etenevän tarinan tuottaminen. Litteroituani haastattelut, kirjoitin niiden pohjalta kaksi kertomusta. Yritin pitää haastattelujen äänen mukana mahdollisimman hyvin, mutta mukana on väistämättä myös fiktiivisiä elementtejä. Yhdistelemällä tekstejä ja tulkitsemalla niitä, tekstit ovat lopulta vain tutkijan konstruktioita ja tässä merkityksessä fiktiivisiä. (Heikkinen 2007, 150)

Nimesin haasteltavat ”Niinaksi” ja ”Antiksi” (nimet muutettu). Seuraavassa luvussa peilaan tarinoita opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiin.

6.1 Antin tarina

17-vuotias Antti on ollut nuorten turvatalon asiakkaana reilun vuoden, ja myös asunut turvatalolla osan ajasta. Aluksi Anttia mietitytti onko turvatalolle hakeutumisesta mitään hyötyä, ja muutto kotoa vieraaseen paikkaan jännitti. Hän oli huolissaan siitä, miten tulee muiden nuorten kanssa toimeen. Jo parin päivän jälkeen hän huomasi huolen turhaksi ja löysi kavereita muista turvatalon nuorista. Muutenkin jännitys häveni nopeasti, ja fiilis turvatalosta oli hyvä. Antin mielestä turvatalon työntekijät ovat ammattitaitoisia ja huolehtivaisia.

”Ei sun tarvii huolehtii mistään... Työntekijät ja vapaaehtoset huolehtii kaikesta... nii tääl tehdään ruoka ja pestään vaatteet ja tehään iltapala ja nii edelleen...lakanat vaihtaan ite kyllä...”

Vaikka palvelu pelaa turvatalolla, niin Antti on myös itse myös halunnut opetella ruuanlaittoa sekä leipomista, sekä keittää kahvia. Kokkailemalla Antti on saanut onnistumisen kokemuksia, ja huomannut etteivät ne ole niin vaikeita asioita kuin hän oli luullut. Antti toivoisi, että nuoret voisivat enemmänkin osallistua keittiöpuuhiin, koska siitä voisi saada eväitä itsenäistymiseen.

Antti on muuttanut turvatalolta kotiin, mutta käy edelleen säännöllisesti turvatalolla juttelemassa asioistaan. Antti kokee, että nuorten turvatalolla työntekijöihin voi luottaa sata prosenttisesti ja Antilla on hyvä suhde kaikkiin työntekijöihin. Yhdestä työntekijästä on tullut Antille erityisen läheinen, sillä kyseinen työntekijä oli Antin ensimmäinen kontakti

turvatalolla. Antti on sosiaalinen ja tulee toimeen kaikkien kanssa, joten hän kuitenkin juttelee mielellään ihan kaikkien työntekijöiden kanssa ja kokee tulevansa kuulluksi yhtä lailla kaikkien kanssa.

Antilla on myös turvatalon ulkopuolella sosiaalisessa verkostossaan ihmisiä, joiden kanssa viettää aikaa ja joille voi puhua asioistaan. Antin mielestä turvatalolla työntekijöille on kuitenkin erilaista puhua, kuin omille läheisille. Antti ajattelee sen olevan helpompaa ehkä siksi, että kuunteleminen nuorten turvatalon tehtävä ja heihin voi varmasti luottaa. Antti korostaa, että turvatalolla autetaan ja kuunnellaan, ja sinne voi aina mennä, kun on avun tarpeessa.

”Mahtava paikka ja apuu saa...aina ku tarvii... ja aina tänne voi tulla...vaikka yöllä... silloin ku silt tuntuu ni tänne voi aina tulla...”

Antti pitää turvatalon sääntöjä itselleen hyödyllisinä. Esimerkkinä hän kertoo puhelimen pois ottamisen yöksi sekä nukkumaanmenoajan, jonka myötä hän oppi myös kotona menemään ajoissa nukkumaan. Kunnollisen unirytmien myötä kouluun lähteminen aamulla on helpottunut, sillä kotonakaan ei tule enää valvottua samaan malliin kuin ennen. Antti on oppinut turvatalolla muuttamaan omia toimintatapojaan parempaan suuntaan. Myös Antin alkoholin käyttö on vähentynyt, kun hän turvatalolla huomasi miten paljon muitakin asioita elämässä on mistä nauttia.

Kodin ulkopuolinen ympäristö auttoi Anttia myös käymään asioitaan läpi. Turvatalolla oli aikaa miettiä asioita, kun kotona oli aina muuta tekemistä ja häiriötekijöitä, kuten tietokone. Antti ei ole tarvinnut keneltäkään rohkaisua asioidensa pohtimiseen, vaan se on lähtenyt hänestä itsestään. Asioiden läpikäyminen sekä itsenäisesti, että työntekijöiden kanssa on antanut Antille perspektiiviä elämästä.

”...sit ku tänne tuli ja sitte alko kans miettiin et miks on täällä ja nii edellee ni kyl sitä sit alko vähä ymmärtään asioita ittessään ja elämän suhteen”

Antti saa kannustusta valinnoistaan muun muassa kotoa. Antti kannustaa myös itse itsensä. Antti on itsevarma, ja esimerkiksi ammatinvalinta oli hänelle selkeää, eikä sen valintaan tarvinnut ulkopuolista apua. Hän on motivoitunut opiskeluun, ja kokee olevansa oikealla alalla. Antin alavalinta oli hänelle selkeä, eikä muita vaihtoehtoja tarvinnut edes miettiä. Anttia motivoi koulussa hyvät arvosanat ja työmahdollisuudet, ja hän pärjääkin koulussa hyvin ja odottaa valmistumista ja työelämään siirtymistä.

Antille kokemus nuorten turvatalolla on ollut vaikuttava, ja hän suosittelee sitä myös muille nuorille, joilla on ongelmia. Turvatalo on muuttanut Antin elämää parempaan suuntaan, hän kokee, että ilman turvatalon apua elämä olisi jatkunut samaa rataa kuin ennenkin.

”Mä oon nyt saanu aika paljon sitä tukee ja apuu nii ei ainakaa ny tällä hetkellä oo semmosta mis tarvis ku on saanu sitä kuitenkin niin paljon ni on aika vahvoil täs”

Antilla ei tällä hetkellä ole huolia tai pelkoja tulevaisuudesta. Hänellä on suunnitelmissa valmistua koulusta, käydä armeija ja siirtyä työelämään. Lisäksi hän haaveilee omasta kodista ja matkustelusta. Antti on itsenäinen ja kokee pärjäävänsä hienosti, ja osaa ottaa siitä kunnian sille kenelle se kuuluu; hänelle itselleen.

6.2 Niinan tarina

Niina on 18-vuotias, ja ollut Nuorten turvatalon asiakkaana noin puoli vuotta. Aluksi hän asui yläkerran jaetuissa huoneissa, mutta asuu nyt turvatalon alakerrassa itsenäistymisasunnossa. Asunnossa saa elää omaa itsenäistä elämää, mutta tukea on tarvittaessa saatavilla yläkerrasta turvatalon henkilökunnalta. Niina osaa pyytää apua sitä tarvitessaan.

Turvatalolle tuleminen jännitti Niinaa aluksi, koska hän koki uuden paikan pelottavana, eikä hän kokenut tarvitsevänsä turvatalon apua.

”mut silti jotenkin ajattelin et mä en oo niin heikko että tarvisin tämmöstä apua”

Niinan ajatukset kuitenkin muuttuivat, kun vastaanotto turvatalolla oli lämmin ja ystävällinen. Niina oli vaikuttunut siitä, kuinka iloisesti muut nuoret ottivat hänet vastaan, koska hän oli jännittänyt myös sitä, minkälaisia muut nuoret turvatalolla ovat.

”Tääl on ihanii ihmisiä ja sit tääl voi tutustuu ihaniin ihmisiin... Ja sit toisin ku yleensä kuvitellaan nii ei tääl oo mitään gangsterinuorii”

Niina kokee myös turvatalon säännöt pelkästään hyväksi, ja pitää niitä hyödyllisinä. Hän nimeää esimerkiksi puhelimen yöksi ottamisen positiiviseksi. Turvatalon yläkerrassa

asuessa Niinaa harmitti, että turvatalolta piti lähteä kymmeneltä aamulla ja palata pystyi vasta viideltä, koska hankalassa elämäntilanteessa ei ollut muutakaan paikkaa mihin mennä.

”...tää on ihan sellanen niinku kotiin tulis tavallaan”

Niina nimeää useita henkilöitä elämässään, joiden kanssa voi viettää aikaa ja keskustella asioistaan. Myös turvatalolta hän on löytänyt työntekijöitä, joiden kanssa on helppo puhua, ja nimeää yhden työntekijän erityisen läheiseksi. Tämä työntekijä oli ottamassa Niinaa vastaan, kun hän tuli turvatalolle. Niina ei kuitenkaan tule kaikkien työntekijöiden kanssa yhtä hyvin toimeen kuin toisten, mutta ajattelee sen johtuvan henkilökemioista. Niina kokee, etteivät kaikki arvosta hänen omaa mielipidettään, mikä saa hänessä negatiivisia tunteita pinnalle.

”No vähä sellane nurkkaan ajettu [olo] ja just sillee et kohdellaan ku kakstoistavuotiaasta”

Niina toivoisi, että hänen päätöksiään häntä itseään koskevista asioista kunnioitetaan sellaisenaan, eikä yritetä liikaa tyrkyttää muita ratkaisuja. Niina itse tietää mikä hänelle on parasta.

Niinasta on mukavaa, kun turvatalon työntekijät ovat kiinnostuneita hänen asioistaan. Hän toivoisi, että hänen asioistaan kyseltäisiin enemmänkin, koska tuntuu mukavalta kun joku välittää. Niina nauttii siitä, kun työntekijät tsemppaavat häntä hänen unelmissaan, vaikka se aluksi on tuntunutkin hänestä oudolta. Tsemppaaminen on myös auttanut häntä muuttamaan käsitystä itsestään, ja hän kokee että on sen avulla saanut uskoa siihen että ei pidä luovuttaa. Turvatalolta saatu kannustus on saanut Niinan ylittämään itsensä ja tekemään asioita, joita ei ennen olisi uskaltanut. Niina on myös oppinut, ettei mokailua tarvitse pelätä, ja se on helpottanut häntä uusissa tilanteissa.

”tääl kaikki aina sanoo et sä oot ihan supertyyppi ja sust on ihan mihin vaan”

Kiusaamisesta elämässään kärsinyt Niina on saanut turvatalolla olla oma itsensä ja on myös saanut uusia ystäviä, vaikka alkuun se olikin ujolle tytölle hankalaa. Niinasta on turvatalon myötä tullut sosiaalisempi, ja hän on nauttinut siitä, että turvatalolla on ollut seuraa joiden kanssa on voinut iltaisin viettää aikaa yhdessä esimerkiksi televisiota katsellen. Niina on ensimmäistä kertaa tilanteessa, jossa ei joudu kärsimään kiusaamisesta,

ja pystyy nyt aloittamaan purkamaan kiusaamiskokemuksiaan. Niina toivoo, että käsittelemällä kiusaamistaan, hän saisi vielä parannettua itsetuntoaan. Niinalla on vielä haavoja parannettavana, mutta hän on saanut apua niiden käsittelemiseen ja hän ei koe enää olevansa yksin ongelmiansa kanssa.

”...on kaikki muutkin ihmiset samassa jamassa et mä en oo yksin täällä... et se jotenkin lohduttaa”

Niina on kiitollinen siitä, että uskalsi tulla turvatalolle alun epäröinnistä huolimatta, sillä se on ollut hänen elämänsä käännekohta. Ennakkoluulot turvatalosta muuttuivat, ja hän kuvailee asioiden olevan nyt paljon paremmin kuin ennen. Niina osaa nyt nauttia elämästä, kun elämäntilanne on kääntynyt parempaan suuntaan.

Niina ilmaisi turvatalolla haaveestaan itsenäistymiseen ja sai sen myötä apua myös siihen. Muutettuaan alakerran itsenäistymisasuntoon hänelle annettiin vähitellen enemmän vastuuta omien asioidensa itsenäisestä hoitamisesta. Positiivinen palaute ja onnistumisen kokemukset ovat kasvattaneet luottoa omaan pärjäämiseen, vaikka hän kokee vielä jotkut asiat jännittäviksi.

”mä oon uskaltanu sit mennä yksin niihin tilanteisiin ku mä tiän et mä pärjään kuitenkin... sit sen jälkeen tulee voittajafilis ku on uskaltanu...”

Tulevaisuudelta Niina odottaa muuttoa omaan asuntoon ja sen myötä entistä itsenäisempää elämää. Tulevaisuus tuntuu hänestä nyt hyvältä, kun ennen turvatalolle tuloa Niinasta tuntui, ettei hänellä ole tulevaisuutta laisinkaan. Nyt tulevaisuus tuntuu konkreettiselta oman asunnon ja koulupaikan myötä, ja Niina tietää, että toivoa on.

7 Johtopäätökset

Opinnäytetyössäni halusin selvittää, miten kokemus nuorten turvatalolla on vaikuttanut asiakasnuoriin, ja miten turvatalon henkilökunta on pystynyt tukemaan nuorten haaveita ja pyrkimyksiä. Lisäksi halusin selvittää, miten itsemääräämisteorian kolme perustarvetta toteutuvat haastateltavilla ja onko kokemus turvatalolla vaikuttanut niiden toteutumiseen. Tarinoissa pyrin säilyttämään nuorten oman äänen mahdollisimman autenttisenä.

7.1 Kokemus nuorten turvatalosta

Kokemus nuorten turvatalosta on selkeästi ollut molemmille haastateltaville positiivinen ja muuttanut elämää parempaan suuntaan. Haastateltavat ovat sopeutuneet turvatalolle nopeasti alun jännityksestä huolimatta, ja he ovat kokeneet olevansa sinne tervetulleita. Haastateltavat ovat kokeneet tullessa kuulluksi, ja saaneet tilaisuuden käsitellä omia asioitaan sekä työntekijöiden kanssa, että itsenäisesti ilman häiriötekijöitä. Nuorille on löytynyt myös oma luottotyöntekijä, joka on molemmilla ollut heidät vastaanottanut työntekijä. Myös muut työntekijät saavat kuitenkin paljon kiitosta, ja nuoret ovat kokeneet voivansa olla omia itsejään turvatalolla.

Haastateltavat ovat myös kokeneet saavansa huolenpitoa ja välittämistä nuorten turvatalolta. Heidä on kannustettu ja tuettu omissa valinnoissa, ja se on vaikuttanut positiivisesti heidän minäkuvaansa.

Nuoret eivät juurikaan osaa sanoa huonoja puolia nuorten turvatalosta, vaan kokevat lähes kaiken olleen positiivista ja turvatalon asiakkuuden olleen heille käännekohta elämässä.

7.2 Itsemääräämisteorian kolmen perustarpeen toteutuminen

Molemmista tarinoista voi päätellä, että hankalassa elämäntilanteessa ennen turvatalon asiakkuutta kaikki itsemääräämisteorian psykologiset tarpeet eivät ole päässeet toteutumaan, ja niitä on myös korvattu vaihtoehtoisilla prosesseilla, kuten alkoholilla ja sosiaalisella vetäytymisellä. Nuorten turvatalon asiakkuuden myötä kummankin tarpeet vaikuttavat tulevan paremmin tyydytyksi, josta voi päätellä että turvatalon tarjoama sosiaalinen konteksti on tukenut tarpeiden toteutumista.

7.2.1 Kompetenssi

Erityisesti Niinan tarinassa korostuu se, kuinka hänen itsetuntonsa on turvatalolla ollessa parantunut, ja hän on uskaltanut tehdä asioita, joita ei ennen olisi uskaltanut. Siihen on vaikuttanut paljon turvatalolta saatu kannustus, jollaista Niina ei ennen ollut saanut. Positiivisella palautteella voi olla vaikutusta kompetenssin tarpeen tyydyttymiseen parantaen sisäistä motivaatiota. Niinan kiusaamiskokemukset, eli negatiivinen palaute, taas ovat vaikuttaneet päinvastaisella tavalla. (Ryan – Deci 2000b, 234) Nyt Niinalla on selkeästi uskoa siihen, että hän pärjää ja selviää erilaisista haasteista, mikä on merkki kompetenssin toteutumisesta.

Antin kompetenssi on ollut hyvä jo ennen turvataloa, hän on itsevarma ja luottaa omaan pärjäämiseensä. Etenkin nyt, kun hän on saanut apua ongelmiinsa, hän kokee että on vahvoilla ja hänellä on sopivia haasteita elämässä. Antti kannustaa itseään ja saa kannustusta myös lähipiiriltä, mikä osaltaan vaikuttaa positiivisesti kompetenssin saavuttamiseen.

7.2.2 Autonomia

Molemmat haastateltavat kokevat olevansa vapaita tekemään omia valintoja, ja myös saaneensa vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Niina vielä korostaa, että on itse paras ihminen päättämään omista asioistaan, eikä pidä siitä, että joku yrittää liikaa puuttua hänen päätöksiinsä.

Haastateltavat vaikuttavat pitävän itseään oman toimintansa lähteenä ja eivät koe ulkoisia paineita valinnoissaan. Molemmat tekevät valintansa perustuen omiin mielenkiinnon kohteisiin ja tavoitteisiin.

Esimerkiksi toisen asteen koulutusta koskevat valinnat kumpikin haastateltava kertoo tehneensä itse oman mielenkiinnon ja halun mukaan, eikä ole antanut muiden vaikuttaa niihin. Nuorten haastatteluista voi kuitenkin päätellä, että jollain tasolla motivaatio esimerkiksi koulunkäyntiin on osittain ulkoista, sillä koulunkäynnin motivaatioksi mainitaan mm. hyvät arvosanat, ”koska on pakko”, ja työpaikan saaminen. Motivaation lähteenä ei niinkään mainita oppimisesta saatavaa iloa ja onnistumisen kokemuksia. Toisaalta taas molemmat kertovat kiinnostuksestaan opiskelemaansa alaan, josta voi olettaa, että he myös saavat tyydytystä siitä, että ovat itseään kiinnostavien asioiden parissa.

Turvatalolla on myös annettu tilaa autonomian toteutumiselle, tosin Niinalla on myös kokemus siitä, ettei hänen päätöksentekokykynsä ole luotettu.

7.2.3 Suhteisuus

Molemmilla nuorilla on sosiaalisessa verkostossaan läheisiä ihmisiä, kuten perhettä ja ystäviä. Haastatteluissa tulee esille, kuinka tärkeää erilaisiin yhteisöihin kuuluminen on, esimerkiksi koulussa ja turvatalolla. Myös samaistumisen tunteet tukevat suhteisuuden tarpeen toteutumista, kun esimerkiksi turvatalolla on muita nuoria vaikeassa elämäntilanteessa.

Haastateltaville on myös tärkeää, että heistä huolehditaan, ja turvatalolla tunne huolenpidosta on ollut hyvin läsnä. He kokevat voivansa luottaa turvatalon henkilökuntaan ja siihen, että apua sieltä on aina tarvittaessa saatavilla. Se luo nuorille myös turvallisuuden tunnetta, joka on myös olennaista suhteisuuden toteutumisessa.

Niinan suhteisuuden tunne on selkeästi vahvistunut nuorten turvatalolla, sillä siellä hän on kokenut voivansa olla oma itsensä ja tullut hyväksytyksi sellaisena kuin on. Se on auttanut häntä käsittelemään kiusaamiskokemuksiaan, jotka aikaisemmin ovat varjostaneet hänen itseluottamustaan ja suhteisuuden tunnettaan. Myös Antti on kokenut voivansa olla oma itsensä nuorten turvatalolla, mikä on yksi suhteisuuden toteutumisen merkki. Molemmat nuoret ovat myös luoneet kaverisuhteita turvatalolla, ja Niina kokee tulleen sosiaalisemmaksi siellä.

8 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyöhön osallistuminen perustui nuorten kohdalla vapaaehtoisuuteen. Koska haastateltavat olivat alaikäisiä opinnäytetyöprosessin alkaessa, annoin haastateltaville kirjallisen lupalomakkeen vanhempien allekirjoitettavaksi. Lomakkeessa kerroin opinnäytetyön tarkoituksesta ja siitä mihin haastattelumateriaalia käytetään. Lomakkeeseen pyysin sekä haastateltavan itsensä, että tämän huoltajan allekirjoituksen. Allekirjoitin myös itse vaitiolosopimuksen opinnäytetyöprosessin alussa.

Hyvän tutkimuskäytännön mukaisesti tutkittavilta tulee aina pyytää lupa tutkimukseen osallistumisesta. Tutkittavalle tulee kertoa oleellinen tieto tutkimuksesta, kuten se mitä tutkimuksessa tapahtuu ja mihin tietoja käytetään. Suostumuksen avulla varmistetaan myös se, että tutkittava on ymmärtänyt saamansa informaation ja osallistuu tutkimukseen vapaaehtoisesti. (Hirsjärvi – Remes - Sajavaara 2004, 26-27) Korostin haastateltaville myös, että todennäköisesti Nuorten turvatalo Vantaan henkilökunta pystyy tunnistamaan heidät tarinoista, koska he tuntevat nuoret niin hyvin. Haastateltavat ymmärsivät sen.

Sovimme myös, että haastatteluissa en keskity turvatalon asiakkuuden syihin. Se ei opinnäytetyöni sisältöä varten ollut välttämätöntä. Keskityin selvittämään millainen kokemus nuorten turvatalolla on, miten itsemääräämisen tunne toteutuu ja miltä tulevaisuus nuorista näyttää. Toki haastatteluissa ilmeni jonkun verran taustatietoa siitä, miksi nuoret turvatalolla olivat, mutta yritin pitää suurimman osan siitä pois opinnäytetyöstäni.

Hännisen (2002, 34) mukaan tarinallisen lähestymistavan eettistä arvoa voi luonnehtia sillä, että se saa tutkittavan äänen kuuluviin, ja pyrkii tuomaan esiin tutkittavien omaa tapaa ilmaista asioiden merkityksiä. Tarinallisen tutkimustavan periaatteena on aineistolähtöisyys, dialogisuus sekä tutkijan avoimuus aineistosta nouseville merkityksille. Kuitenkin tutkija on se, joka valikoi ja pelkistää aineiston rikkautta, joten tulkinnessa ja esityksessä on aina viime kädessä esillä tutkijan ääni. Tämä on tärkeää tunnustaa. Tarinallisen tutkimustavan hyvä puoli on kuitenkin se, että se on kiinnostunut ihmisille tärkeistä ja merkityksellisistä asioista, ja se antaa mahdollisuuden reflektoida omaa elämää. Tämä samainen seikka tekee tarinallisesta tutkimuksesta myös eettisesti haastavaa, sillä tutkijan pitää muun muassa pohtia miten analysoida ja esittää tutkittavien tarinoita niin, etteivät ihmiset koe tulleen väärinymmärretyksi ja hyväksikäytetyiksi.

Nuorten tarinoiden hahmottelemisen jälkeen tapasin haastateltavat vielä uudelleen kysyäkseni muutamia lisäkysymyksiä sekä antaakseni kertomusluonnokseni nuorten luettavaksi. Halusin vielä varmistaa olenko ymmärtänyt heitä oikein, ja sekä kuulla heidän ajatuksiaan kertomuksista. Koin menettelyn eettisesti tärkeäksi, jotta en kirjoita haastateluista mitään mitä nuoret eivät itse allekirjoita. Lisäksi tarinoita kirjoittaessani muutin joitakin asioita, kuten nuorten nimet. Heikkisen mukaan (2007, 150) jo pelkästään haastateltavan nimen muuttaminen anonymiteettisyistä vie tarinaa fiktiiviseen suuntaan. Lisäksi myös tekstien yhdisteleminen ja tulkitseminen tarkoittaa lopulta sitä, että tutkimusteksti on tutkijan konstruktio ja tässä merkityksessä siis fiktiivinen.

9 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessi oli minulle haastava, mutta opettavainen prosessi. Minulla kesti pitkään jäsentää, minkälaisen työstäni haluan, ja miten sen toteutan. Sovin haastattelut ehkä liian pian aiheesta sopimisen jälkeen, enkä näin ollen ehtinyt valmistautua niihin tarpeeksi hyvin. Myös se vaikutti asiaan, että olin kokematon haastattelija, joten en oikein tiennyt minkälainen sen kuuluisi olla ja minkälaisilla teemoilla saisin vastauksia opinnäytetyön aiheeseen. Jälkeenpäin ajateltuna olisin voinut saada aikaan parempia haastattelukysymyksiä, mikäli olisin ennen haastatteluja syventynyt paremmin opinnäytetyöni teoreettiseen viitekehykseen.

Jännitin myös etukäteen miten paljon nuoret haluavat kertoa minulle asioistaan ja miten osaan asetella kysymykset johdattelematta vastauksia liikaa. Koen, että lopulta haastatteluaineistoni jäi melko kevyeksi ja pintapuoliseksi kokemattomuuteni vuoksi ja en osannut kuljettaa haastattelua eteenpäin saadakseni tarpeeksi syvälle meneviä vastauksia.

Narratiivinen lähestymistapa oli mielestäni hyvä tapa lähestyä nuorten kokemuksia, koska sillä tavalla nuoren ääni tulisi hyvin esille. Koin tarinoiden kirjoittamisen haastatteluiden pohjalta kuitenkin melko haastavaksi, koska pelkäsin, että tarinalla saatan jollain tapaa loukata haastateltavaa, jos esimerkiksi ymmärrän jonkun asian väärin. Sen vuoksi halusinkin näyttää tarinoiden luonnokset nuorille toisella tapaamisellamme, jotta he voisivat kommentoida, mikäli tarinoissa on jotain mitä he eivät allekirjoita. Positiivinen palaute haastateltavilta auttoi prosessin etenemissä, ja koin sen myös eettisesti tärkeäksi vaiheeksi.

Itselleni antoisinta opinnäytetyössäni oli nuorten kohtaaminen ja heidän tarinoidensa kuuleminen. Nämä kohtaamiset upeiden nuorten kanssa ovat tehneet minuun suuren vaikutuksen ja lisänneet ymmärrystäni siitä kuinka tärkeää ennaltaehkäisevä lastensuojelutyö on. Haastatteluista opin, kuinka pienillä asioilla voi olla suuria vaikutuksia.

Koska kohderyhmä on pieni ja rajattu, ei tuloksia ole mahdollista yleistää. Jokaisella nuorten turvatalon asiakkaalla on oma yksilöllinen tarinansa, mutta nämä kaksi opinnäytetyössäni esitettyä tarinaa kuitenkin kertovat nuorten turvatalon onnistuneesta ennaltaehkäisevässä lastensuojelutyössä. Kaksikin onnistumista antaa mielestäni arvokasta palautetta nuorten turvatalolle heidän työstään, ja uskon, että tällaisia tarinoita on paljon lisää.

Lähteet

Aalberg, V. – Siimes, M. 2007. Lapsesta aikuiseksi – nuoren kypsyminen naiseksi ja mieheksi. Jyväskylä: Nemokustannus.

Aaltonen, M. – Ojanen, T. – Vihunen, R. – Vilén, M. 2003. Nuoren aika. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Deci, E. – Ryan, R. 2002. The Handbook of Self Determination Research. University of Rochester Press

Deci, E. - Vansteenkiste, M. 2004. Self-Determination Theory and Basic Need Satisfaction: Understanding Human Development in Positive Psychology. Department of Psychology. University of Rochester. New York.

Erkkilä, R. 2009. Narratiivinen kokemuksen tutkimus: Koettu paikka, tarina ja kuvaus. Teoksessa Perttula, J. – Latomaa, T. 2009. Kokemuksen tutkimus. Tampere: Juvenes Print.

Eskola, J - Vastamäki, J. 2007. Teemahaastattelu: Opit ja opetukset. Teoksessa Aaltonen, M. - Valli, R. (Toim.) 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1 - metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalla tutkijalla. Jyväskylä: Ps-kustannus.

Hirsjärvi, S. – Remes, P. - Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi

Hirsjärvi, S. – Remes, P. – Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi

Hänninen, V. 2002. Sisäinen tarina, elämä ja muutos. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy Juvenes Print

Katajainen, A. – Lipponen, K. – Litovaara, A. 2003. Voimavarat käyttöön. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim

Lastensuojelun käsikirja THL. 2015. Lastensuojelu. Verkkodokumentti. < https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/ehkaiseva_lastensuojelu> Luettu 14.8.2015

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2007-2009a. Varhaisnuoruuden kasvu ja kehitys – vanhempi nuoren kasvun tukena. Verkkodokumentti. < <http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/289386090f0546a1ed69203762a72f17/1437735963/application/pdf/11828253/MLL%20-%20Varhaisnuoruuden%20kasvu%20ja%20kehitys.pdf>> Luettu 24.07.2015

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2007-2009b. Keskinuoruuden kasvu ja kehitys – vanhempi nuoren kasvun tukena. Verkkodokumentti. < <http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/289386090f0546a1ed69203762a72f17/1437735963/application/pdf/11828253/MLL%20-%20Keskinuoruuden%20kasvu%20ja%20kehitys.pdf>>

recto.fi/@Bin/799d576a3659390d47985e0b01f478e9/1437738412/application/pdf/11828266/MLL%20-%20Keskinuoruuden%20kasvu%20ja%20kehitys.pdf> Luettu 24.07.2015

Punainen Risti 2014. Suomen Punaisen Ristin toimintalinjaus vuosille 2015-2017. Iloa auttamisesta. Verkkodokumentti. <https://www.punainenristi.fi/sites/frc2011.mearra.com/files/tiedostolataukset/toimintalinjaus_2015-2017_hyvak-sytty_ylk_08062014_uusi.pdf> Luettu 24.07.2015

Ryan, R. – Deci, E. 2000a. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic definitions and New Directions. Contemporary Educational Psychology, 25, 54-67.

Ryan, R. – Deci, E. 2000b. The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human needs and the Self-Determination of Behavior. Psychological Inquiry Vol. 11, No 4. Department of Psychology. University of Rochester. New York.

Saaranen-Kauppinen, Anita - Puusniekka, Anna. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkodokumentti. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_4.html> Luettu 17.2.2015

Self Determination Theory 2015. Theory: overview. Verkkodokumentti. <<http://www.selfdeterminationtheory.org/theory/>> Luettu 3.8.2015

Suomen Punainen Risti. Nuorten turvatalo Vantaa 2014. Toimintakertomus 2014.

Suomen Punainen risti 2013. Nuorten turvatalot. Toimintakertomus 2013. Verkkodokumentti. <https://www.punainenristi.fi/sites/frc2011.mearra.com/files/tiedostolataukset/nuorten_turvatalojen_toimintakertomus_2013.pdf> Luettu 12.1.2015

Suomen Punainen Risti 2014. Kaikille asioille voi tehdä jotain – sosiaalinen tilinpäätös. Verkkodokumentti. <https://www.punainenristi.fi/sites/frc2011.mearra.com/files/tiedostolataukset/sosiaalinen_tilinpaaatos.pdf> Luettu 24.07.2015

Suomen Punainen Risti 2015a. Mikä on Suomen Punainen Risti? Verkkodokumentti. <<https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/suomen-punainen-risti>> Luettu 24.7.2015

Suomen Punainen Risti 2015b. Punaisen ristin seitsemän periaatetta. Verkkodokumentti. <<https://www.punainenristi.fi/periaatteet>> Luettu 24.7.2015

Takala, S. 2011. Miten teen tavoitteista totta? Ratkaisukeskeinen terapia nuoren masennuksen hoidossa. Teoksessa Lämsä, A-L (toim.) 2011. Mieli maasta – Masentuneen nuoren kohtaaminen ja tukeminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Saatekirje huoltajalle

1 (1)

Hei!

Olen sosiaalian opiskelija Metropolia Ammattikorkeakoulusta ja teen parhaillaan opinnäytetyötäni yhteistyössä SPR:n Nuorten turvatalo Vantaan kanssa. Tutkimukseni tarkoitus on selvittää nuorten kokemuksia ja ajatuksia turvatalosta.

Kerään aineistoa opinnäytetyöhöni haastattelemalla turvatalon nuoria. Tutkimukseen osallistuminen on nuorille täysin vapaaehtoista. Nauhoitan haastattelut nauhurilla ja sen jälkeen litteroin ne tekstimuotoon. Kun olen analysoinut haastattelut, tarkoitukseni on tavata nuori uudelleen ja käydä läpi haastattelusta poimimiani asioita, jotta nuori saa kommentoida tekemiäni johtopäätöksiä.

Nuoret pysyvät tutkimuksessa täysin anonyyminä ja haastattelussa ilmi tulevat asiat esitetään opinnäytetyössä niin ettei nuorta voi tunnistaa. Haastattelumateriaalit tulevat vain minun käyttöni, ja opinnäytetyön valmistuttua ne hävitetään. Valmis työ tulee SPR:n nuorten turvatalo Vantaan käyttöön, ja se julkaistaan Theseus-opinnäytetyötietokannassa (www.theseus.fi).

Pyytäisin teiltä lupaa alaikäisen lapsenne osallistumiseen tutkimukseeni. Allekirjoittamalla tämän suostumuksen, annatte lapsenne osallistua opinnäytetyöhön liittyvään haastatteluun ja haastattelussa syntyneen aineiston käyttöön opinnäytetyössäni.

Mikäli teillä herää kysyttävää, niin minuun voi ottaa yhteyttä sähköpostitse tai puhelimitse. Vastaan mielelläni kysymyksiin.

Kiitos yhteistyöstä!

Ystävällisin terveisin,
Anna Jokinen
040 XXX XXXX
anna.jokinen@metropolia.fi

LUPA HUOLTAJALTA

Annan lapselleni _____ (lapsen etu- ja sukunimi)
luvan osallistua opinnäytetyöhön liittyvään haastatteluun.

Paikka ja aika _____

Allekirjoitus _____

Nimenselvennys _____

Moikka turvatalon nuori!

Olen sosiaalialan opiskelija Metropolia Ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötäni yhteistyössä SPR:n Nuorten turvatalo Vantaan kanssa. Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää minkälaisia kokemuksia ja ajatuksia teillä nuorilla on turvatalon toiminnasta. Haluaisin kuulla juuri sinun kokemuksiasi, ja haastatella sinua tutkimukseeni. Haastattelu on luonteeltaan rento ja vapaamuotoinen, eikä oikeita tai vääriä vastauksia ole.

Nauhoitan keskustelumme nauhurilla, ja haastattelun jälkeen kirjoitan sen tekstimuotoon. Käytyäni läpi haastattelun, haluaisin vielä tavata sinut uudelleen, jotta voit vielä kommentoida haastattelun pohjalta tekemiäni johtopäätöksiä.

Tutkimukseni on tarkoitus valmistua toukokuussa 2015, ja se tulee SPR:n nuorten turvatalo Vantaan käyttöön ja lisäksi se julkaistaan Theseus-opinnäytetyötietokannassa (www.theseus.fi). Sinun henkilöllisyytesi ei ilmene tutkimuksessa millään tavalla, ja haastattelumateriaalit hävitän tutkimuksen valmistuttua.

Toivoisin, että osallistut haastatteluun. Allekirjoittamalla alla olevan suostumuksen annat luvan sinulle tehtävään haastatteluun sekä haastattelun pohjalta saadun aineiston käyttöön opinnäytetyössäni. Sinulla on oikeus kieltäytyä ja vetäytyä tutkimuksesta missä tahansa vaiheessa.

Jos sinulla on jotain kysyttävää tutkimuksesta, ota rohkeasti yhteyttä sähköpostitse tai puhelimitse.

Kiitos yhteistyöstä!

Ystävällisin terveisin,
Anna Jokinen
p. 040 XXX XXXX
anna.jokinen@metropolia.fi

NUOREN SUOSTUMUS

Suostun haastateltavaksi opinnäytetyötä varten.

Paikka ja aika _____

Allekirjoitus _____

Nimenselvennys _____